

Position paper GroentenFruit Huis t.b.v. Omnibuspakket voedsel- en diervoederveiligheid

Inleiding

Het groenten- en fruitschap in de supermarkt ziet er zonder importproducten leeg en zeer eenzijdig uit. Het wereldwijd verbieden van het gebruik van niet in de EU toegelaten gewasbeschermingsmiddelen, heeft verstrekende gevolgen voor de teelten van plantaardige producten in de derde landen.

Terwijl de EU voor 28 % afhankelijk is van import van vers fruit uit meer dan 87 verschillende derde landen. Met een totale importwaarde van 8,5 miljard euro verzorgen leden van het GroentenFruit Huis een derde van alle leveringen van groenten en fruit aan consumenten in Europa; deze handelsbedrijven vormen, mede door de positie van de Rotterdamse haven, een belangrijke economische factor voor Nederland.

(Noot: zie factsheet bijgevoegd)

Nu al wetgeving invoeren tot het intrekking van bepaalde maximale residulimieten (MRL's), importtoleranties (IT) of codex MRL (CXL), zonder de feitelijke resultaten van de lopende impactstudie af te wachten, is onverantwoord. De studie onderzoekt de concurrentiepositie van de EU en de internationale implicaties. Onduidelijk is of daarin de gevolgen voor de Europese voedselzekerheid, de beschikbaarheid van grondstoffen in de complete Agrofoodcluster, de positie als betrouwbare handelspartner, de economische impact voor handelsbedrijven, de conformiteit van WTO-afspraken, en uitvoerbaarheid van de maatregelen worden meegewogen .

De EU wil met deze maatregelen de eisen aan productie van importproduct gelijkstellen aan de eisen van de EU. Dat is een merkwaardige visie aangezien er op de interne markt het gelijke speelveld nog volledig ontbreekt op het gebied van beschikbare gewasbeschermingsmiddelen. Dit laatste is tevens een onwenselijke situatie.

Waarom leidt het schrappen van importtoleranties en Codex MRL's tot een onacceptabele situatie voor alle partijen in de keten?

De impact op de Nederlandse consument: prijs, beschikbaarheid en kwaliteit:

- ✓ **Stijging van de consumentenprijzen:** Door het schrappen van importtoleranties en het verzwaren van de dossiereisen voor derde landen, vallen importstromen weg. De schaarste die hierdoor ontstaat, in combinatie met hogere logistieke kosten door extra controles, zal leiden tot een aanzienlijke stijging van de winkelprijzen voor groenten en fruit. Gezonde, gevarieerde voeding wordt daardoor slechts bereikbaar voor een smalle bovenlaag van de bevolking. Met alle gezondheidsrisico's van dien. De maatregelen hebben een breed effect op andere plantaardige

importproducten zoals rijst, plantaardige olie, noten en specerijen en ook voor (grondstoffen van) diervoeders.

- ✓ **Vershraling van het aanbod (Beschikbaarheid):** Nederland is voor een groot deel van het jaar-rond assortiment (denk aan citrusvruchten, druiven en exoten) afhankelijk van import. Als derde landen de EU-markt links laten liggen vanwege onrealistische residu-eisen en juridische onzekerheid, verdwijnen deze producten blijvend uit het schap. De Nederlandse consument verliest hiermee de basis voor een gevarieerd en gezond dieet.
- ✓ **Kwaliteitsverlies en voedselverspilling:** Verminderde mogelijkheden om gewasbeschermingsmiddelen in te zetten, leiden onvermijdelijk tot, een kwaliteitsverlies, een kortere houdbaarheid (versheid) en een drastische toename van voedselverspilling in de keten. De duurzaamheidsambities van het kabinet komen hier in het gedrang.

Importtoleranties en voedselzekerheid

Importproducten moeten nu al voldoen aan de MRL's (residulimieten) in de EU-wetgeving. De Importtoleranties (IT) en Codex MRL's (CXL) normen zijn essentieel voor de internationale handel. Nu worden IT/CLX beoordeeld of importproducten geen risico vormen voor mens of dier, met nadruk op blootstellingsbeoordelingen. Net als bij een MRL is bij IT/CXL de Goede Agrarische Praktijk (GAP) in de derde landen de basis.

In de nieuwe voorstellen worden naast de huidige gezondheidsrisico's ook de Europese milieueisen meegewogen. NB: dit zijn de milieueisen die in EU-omstandigheden gelden, en die niet noodzakelijkerwijs ook gelden of relevant zijn in derde landen. Dit is een wezenlijke verandering ten opzichte van de huidige situatie!

Dit maakt het aanvragen van een nieuwe importtolerantie(IT) op basis van GAP uit een derde land praktisch onwerkbaar, waardoor import van veel plantaardige producten ernstig belemmerd wordt of zelfs onmogelijk.

Niet elke in de EU verboden stof is per definitie gevaarlijk. Derde landen gebruiken andere gewasbeschermingsmiddelen vanwege de verschillen in type gewas, ziektes, klimaat en toelatingsbeleid. Als gevolg van deze verschillen hebben deze middelen nooit een toelating nodig gehad in de EU. Bij het uitblijven van een toelatingsaanvraag in de EU is het gebruik ervan verboden, maar wel noodzakelijk in derde landen. De EU heeft deze noodzaak juist ondervangen via import toleranties. In de belangenafweging om een duurzame voedselvoorziening te blijven garanderen, zijn de volgende zaken essentieel:

- **Geopolitieke afhankelijkheid:** De EU is voor producten zoals exotisch fruit sterk afhankelijk van import. Het eenzijdig opleggen van milieueisen aan derde landen (boven op de bestaande Codex Alimentarius MRL's) kan import blokkeren.
- **Gevaar versus risico:** Milieueisen voor waterkwaliteit of biodiversiteit zijn contextgevoelig. Een risico in een Nederlandse delta is niet hetzelfde als een

risico in een droog productiegebied in een derde land. Het ontbreekt momenteel aan objectieve, wetenschappelijke criteria om dit buiten de EU te beoordelen.

- **Handelsconflicten:** Het twijfelachtig of en in hoeverre dit Omnibuspakket in conformiteit is met WTO/SPS-afspraken . Bovendien kan dit leiden tot tegenmaatregelen (reciprociteit) vanuit de exportbestemmingen buiten de EU, die ook de Nederlandse export ernstig kunnen schaden.
- **Transitieperiode:** De overgangsperiode voor wijzigingen in MRL's moet voldoende rechtszekerheid bieden voor marktdeelnemers. Import producten geteeld en geoogst conform een Europese MRL maar die tussentijds wordt verlaagd, zouden vrije doorgang moeten genieten, tenzij er sprake is van een gezondheidsrisico. Zoals de EC voorstelt, ligt de bewijslast bij de Food Business Operator (FBO) en niet het moment van import zoals de Nederlandse overheid voorstelt in haar BNC-fiche. Hier verkort de EC de overgangstermijnen voor de plantaardige productie in en uit derde landen. De verantwoordelijk FBO in de EU moet naar tevredenheid van de autoriteiten onderbouwen dat het product is geoogst met de hogere MRL. Dit is belangrijk in het kader van de rechtsgelijkheid en het verminderen van voedsel voorverspilling.
- **Fytosanitaire risico's en contaminatie met mycotoxines:** Deze risico's voor de EU kunnen potentieel toenemen als in derde landen de toepassingsmogelijkheden van gewasbeschermingsmiddelen worden beperkt. Als schimmels niet meer effectief worden voorkomen, kunnen de producten ongeschikt raken door besmetting met giftige schimmels (de zogenaamde mycotoxines. Net als in de EU is een effectieve toolbox nodig in het bestrijden van plantenziekten en voorkomen van resistentie ontwikkeling. Dit is risicovol voor zowel EU-teelten als consumenten en leidt tot voedselverspilling.

We vragen de Tweede Kamer kennis te nemen van bovengenoemde zorgen van de gehele groenten en fruitketen en de gewenste aanpassingen op het Omnibusvoorstel aan te kaarten.

Voor nadere vragen kunt u contact opnemen met Erik van Lith, Public Affairs Manager van GroentenFruit Huis, via mobiel nummer: 06-30086366.

Zoetermeer, 10 maart 2026

GroentenFruit Huis